

IV. LELKIPÁSZTORI SZOLGÁLATOK

17. Személyes gyónás

A személyes gyónás több, mint a lelkipásztori beszélgetés. A gyónást kérheti a jelentkező, de felajánlhatja a lelkipásztor is. Jó, ha a gyülekezet tud a személyes gyónás lehetőségéről, s tudja, hogy azért bármikor fordulhat lelkészéhez.

A gyónásnak lehetőleg megfelelő, zavartalan, nyugodt helyet kell biztosítani, ahol a környezet is segíti a bűnbánót és a lelkészt egyaránt. (Lehet a templomban, kápolnában, megfelelően kialakított és rendben tartott sekrestyében vagy a lelkési hivatalban.) A liturgikus öltözék nem kötelező, de ajánlott, hogy legalább stólát használjon a lelkész. Legyen az asztalon Szentírás, énekeskönyv és feszület. Ne legyen akadálya annak, hogy a gyónáshoz úrvacsora is kapcsolódjék.

A személyes gyónás rendje lehetőséget ad, hogy jó mederbe tereljünk és megfelelő méltósággal végezzük a szolgálatot. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a gyónást csak liturgikus keretek között lehet végezni. A liturgikus formát azoknak ajánljuk, akiknek ez a rend biztonságát kínálja, illetve azoknak, akik rendszeresen végeznek gyónást.

Luther így ír a *Kis káté*-ben: „A gyónásnak két része van: az egyik az, hogy megvalljuk bűneinket, a másik az, hogy a feloldozást vagy bűnbocsánatot úgy fogadjuk a gyóntatótól, mint Istentől magától, tehát semmiképpen ne kételkedjünk, sőt erősen higgyük, hogy bűneinket ezáltal Isten is megbocsátotta a mennyben.”

[ÉNEK]

A lelkész és a gyónásra jelentkező együtt énekelhetnek az *Evangélikus énekeskönyvből*, a *Gyülekezeti liturgikus könyvből* vagy más énekanyagból. Ha erre igény van, az megkönnyítheti a feloldódást, a gyóntató előtti megnyílást és azt, hogy gyónó és gyóntató együtt az Isten elé állhassanak. Javasolt énekek: „Mélységes mélyből kiáltunk” (EÉ 402); „Szent, örök Isten” (EÉ 431); „Kitárom előtted szívem” (EÉ 147); „Az Úr szent Bárányára” (EÉ 427); „A keresztfához megyek” (EÉ 208) stb.

KÖSZÖNTÉS

Lelkész: Az Atya, + Fiú, Szentlélek nevében!

Gyónó: **Ámen.**

Lelkész: Jézus ezt mondja: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. *Mt 11,28* Ő azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett.

Testvérem az Úrban, azért jöttél, hogy Isten előtt megvalld bűneidet, letedd terhedet, és a mindenható Isten bocsánatát kérd. Imádkozzunk a zsoltár szavaival!

Vagy:

Urunk Jézus Krisztus ezt mondja: ahol ketten vagy hárman öszszegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük. Ígérete szerint ő most is jelen van. Megkönyörül rajtunk, ha megvalljuk bűneinket. Ő hűséges, és kegyelmével vesz körül. Megbocsátja a bűnöket, és megtisztít minden gonoszságtól. Alázattal fordulj hozzá, testvérem, valld meg bűneidet, és könyörögj hozzá bűnbocsánatért.

ZSOLTÁR

Lelkés: Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! *Zsolt 51,3*

Teljesen mosd le rólam bűnömet,
és vétkeimtől tisztíts meg engem!

Mert tudom, hogy hűtlen voltam,
vétkem mindig előttem van.

Egyedül ellened vétkeztem,
azt tettem, amit rossznak látsz.

Tiszta szívet teremts bennem, Istenem,
és az erős lelket újítsd meg bennem!

Ne vess el orcád elől,

Szentlelkedet ne vedd el tőlem! *Zsolt 51,4–6a.12–13*

***Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és Szentléleknek,
miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön örökké.***

Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem,
töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! *Zsolt 51,3*

Vagy:

Uram, te megvizsgálasz és ismersz engem. *Zsolt 139,1*
Tudod, ha leülök vagy ha felállok,
messziről is észreveszed szándékomat.

Szemmel tartod járásomat és pihenésemet,
gondod van minden utamra.
Még nyelvemen sincs a szó,
te már pontosan tudod, Uram.
Vizsgáld meg, Istenem, ismerd meg szívemet!
Próbáld meg, és ismerd meg gondolataimat!
Nézd meg, nem járok-e téves úton,
vezess az örökkévalóság útján! *Zsolt 139,2-4.23-24*

***Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és Szentléleknek,
miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön örökké.***
Uram, te megvizsgálasz és ismeresz engem. *Zsolt 139,1*

IGEOLVASÁS

Lelkés: Én vagyok az Úr, a te Istened. Ne legyen más istened! Ne vedd hiába Istened nevét! Szenteld meg az ünnepnapot! Tiszteld atyádat és anyádat! Ne ölj! Ne paráználkodjál! Ne lopj! Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyítást! Ne kívánd felebarátod házát! Ne kívánd felebarátod házastársát vagy bármiféle tulajdonát!

Mert én, az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbünteti az atyák bűnét a fiakon harmad- és negyedéig azokon, akik engem gyűlölnék; de kegyelmet gyakorlok ezeréig azokkal, akik szeretnek engem, és megtartják az én parancsolataimat.

Krisztus Urunk ezt mondja a parancsolatokról:

Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből! Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlít ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat! Nincs más parancsolat, amely nagyobb ezeknél.

Az Úr Jézus Krisztus apostola ezt tanítja:

Ha azt mondjuk, nincsen bűn mibennünk, becsapjuk magunkat, és igazság nincsen bennünk. Ha megvalljuk bűneinket, hűséges és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minden gonoszságtól.

A gyóntató lelkipásztor – saját személyes titoktartási kötelezettségére utalva – biztassa a gyónót, hogy tárja fel szívét, kezdje el a bűnvallást. Ez úgy történik, hogy a gyónó saját szavaival elmondja azt, ami a lelkét terheli. Amennyiben ez segíti a gyónást, történhet ez imádságos formában. Lehetőség van arra is, hogy a szabad bűnvallás után elhangozzék a gyónó kérdések sora, majd a gyónó imádság.

Kedves testvérem, emlékeztetlek arra, hogy gyónásodat titoktartási kötelezettséggel hallgatom. Téged pedig arra kérlek, hogy gyónásodban saját bűneidről, és ne másokéről beszélj.

A lelkész a gyülekezeti bűnvallás kérdéseinek menete és tartalma szerint is vezetheti a gyónást.

Imádságos forma:

Istenem, mennyei Atyám, vétkeztem ellened sokféle módon: gondolataimmal, szavaimmal, cselekedeteimmal és mulasztásaimmal, és így megsértettem szent akarodat, és embertársaimat sem szerettem, mint magamat. [Megvallom most előtted különösképpen azt, hogy... Mindez terheli lelkiismeretemet.] Te, Uram, még azokat a bűneimet is látod, amelyeket én észre sem veszek. Bánom minden bűnömet, és könyörgök tehozzád: légy hozzám irgalmas, s bocsásd meg vétkeimet szeretett Fiad, Jézus Krisztus érdeméért! Ámen.

A gyóntató ügyeljen arra, hogy a gyónó mindent elmondhasson, ugyanakkor arra is, hogy a gyónás ne legyen parttalan. A lelkész pl. ilyen kérdést tehet fel:

Terheli-e még valami a lelkiismeretedet?

Vagy/és:

[*Lelkész:* Ezek után felelj a gyónási kérdésekre. Az élő Isten színe előtt kérdelek: testvérem az Úrban! Vallod-e magadat bűnösnek és ezért kárhozatra méltónak?

Gyónó: **Vallom.**

Lelkész: Bánod-e igazán bűneidet?

Gyónó: **Bánom.]**

Lelkész: Megbocsátottál-e mindazoknak, akik vétkeztek ellened?

Gyónó: **Megbocsátottam.**

Lelkész: Igyekezel-e Isten akarata szerint élni?

Gyónó: **Igyekezem.**

Lelkész: Hiszed-e, hogy Isten a Krisztusért megbocsát a megtérő bűnösnek?

Gyónó: **Hiszem.**

Lelkész: Legyen néked a te hited szerint!

Ezzel a hittel könyörögjünk Isten irgalmáért:

Gyónó és gyóntató együtt: **Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reménységem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérlek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet! Ámen.**

Lelkész: Isten legyen hozzád irgalmas, és erősítse meg hitedet!

FELOLDOZÁS

Lelkész: Jézus Krisztus azt mondta apostolainak: Vegyetek Szentlelket! Akiknek megbocsátjátok a bűneit, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak. *Jn 20,22b-23*

Testvérem az Úrban!

Hiszed-e, hogy az ő megbízásából Isten bűnbocsánatát adom neked?

Gyónó: **Hiszem.**

A lelkész kézrátétellel mondja:

Lelkész: Én pedig feltámadott Urunk megbízása szerint megbocsátom bűneidet az Atya, **+** a Fiú és a Szentlélek nevében! Ámen.

Isten megbocsátotta bűneidet, és elfogad gyermekei közösségében. Járj új életben a Szentlélek erejével!

Most pedig ezzel a hittel mondjuk el együtt az Úrtól tanult imádságot:

Gyónó és gyóntató együtt: **Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.**

Lelkész: Áldjad, lelkem, az Urat,
és egész bensőm az ő szent nevét!
Áldjad, lelkem, az Urat,
és ne feledd el, mennyi jót tett veled!
Ő megbocsátja minden bűnödöt,
meggyógyítja minden betegségedet,
megváltja életedet a sírtól,
szeretettel és irgalommal koronáz meg téged.
Irgalmas és kegyelmes az Úr!
Türelme hosszú, szeretete nagy.
Nem vétkeink szerint bánik velünk,
nem bűneink szerint fizet nekünk.
Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött,
olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt.
Amilyen messze van napkelet napnyugattól,
olyan messzire veti el vétkeinket.
Amilyen irgalmas az apa a fiaihoz,
olyan irgalmas az Úr az istenfélőkhöz.
Hiszen tudja, hogyan formált,
emlékszik rá, hogy porból lettünk.
Áldjad, lelkem az Urat,
és ne feledd el, mennyi jót tett veled! *Zsolt 103,1–4.8.10–14*

ÁLDÁS

A lelkész kézzel tartott áldást mond:

Lelkész: Az Úr áldjon meg és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtd, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, + és adjon neked békességet! Ámen.

[ÉNEK]

A lelkész és a bűnbocsánatot nyert testvér együtt énekelhetnek. Pl.: „Én lelkem, áldva áldjad” (EÉ 45); „Hogyne dicsérném az Istent” (EÉ 53); „Elmúlt a régi, kezdehetem az újat” (EÉ 431,3–4); „Meghallgattál! Már semmi kétség” (EÉ 423,5).

A személyes gyónást követheti úrvacsoravétel. Ennek lehetőségét a gyóntató bátorító szavakkal ajánlja fel.